

ANKARA ÜNİVERSİTESİ

İLÂHİYAT FAKÜLTESİ DERGİSİ

ANKARA ÜNİVERSİTESİ İLÂHİYAT FAKÜLTESİ
TARAFINDAN YILDA BİR ÇIKARILIR

Cilt : XX

Yayın Komisyonu:

Prof. Dr. Necati ÖNER (*Dekan*)

Prof. Muhammed TANCİ

Doç. Dr. İsmail CERRAHOĞLU

Doç. Dr. Talât KOÇYİĞİT

Doç. Dr. Gültekin ORANSAY

Doç. Dr. Esat COŞAN

ANKARA ÜNİVERSİTESİ

İLÂHİYAT FAKÜLTESİ DERGİSİ

ANKARA ÜNİVERSİTESİ İLÂHİYAT FAKÜLTESİ
TARAFINDAN YILDA BİR ÇIKARILIR

Cilt : XX

ANKARA ÜNİVERSİTESİ

İLAHİYAT FAKÜLTESİ DERGİSİ

ANKARA ÜNİVERSİTESİ İLAHİYAT FAKÜLTESİ
TARAFINDAN YILDA BİR ÇIKARILIR

Cilt : XX

ANKARA ÜNİVERSİTESİ BASIMEVİ.ANKARA-1975

İ Ç İ N D E K İ L E R

	Sayfa
Muhsin BALAKBABALAR, <i>Ord. Prof, Hilmi Ziya Ülken</i>	V
Muhsin BALAKBABALAR, <i>Mehmet Karasan</i>	XXIII
Muhsin BALAKBABALAR, <i>İki Dost</i>	XXVI
<i>Prof. Muhammed B. Muhammed Tavit Et-Tancı</i>	XXVIII
<i>Dr. Ragıp İmamoğlu</i>	XXXI
<i>Prof. Dr. Neşet ÇAĞATAY, Arkadaşım Muhammet Tancı</i> ..	XXXIII
<i>Prof. Dr. İbrahim Agâh ÇUBUKÇU, İnkârcılıktan Doğan</i> <i>Bunalımlar</i>	1
<i>Prof. Dr. İbrahim Agâh ÇUBUKÇU, İslam'da Ahlâk Mese-</i> <i>lesi</i>	13
<i>Prof. Dr. Cavit SUNAR, Madde ve Ruh Hakkında Birkaç</i> <i>Söz</i>	21
<i>Prof. Dr. Şakir BERKİ, İslâm Hukukunun Ana Hatları .</i>	53
<i>Prof. Dr. Mubahat Türker KÜYEL, Değer ve Fârâbî ....</i>	71
<i>Doç. Dr. İsmail CERRAHOĞLU, Kur'anda İnsanın Yaratılış</i> <i>Sahnesinin Düşündürdükleri</i>	85
<i>Doç. Dr. İsmail CERRAHOĞLU, Ye'cüc-Me'cüc ve Türkler .</i>	97
<i>Doç. Dr. Süleyman ATEŞ, Kur'ân-ı Kerim'e Göre Evrim</i> <i>Teorisi</i>	127
<i>Doç. Dr. Süleyman ATEŞ, İmamiyye Şiasının Tefsir An-</i> <i>layışı</i>	147
<i>Dr. Mustafa FAYDA, El-Huzâi'nin Tahric'inin Neşredilme-</i> <i>yen Son Bölümü</i>	173

	Sayfa
Dr. İsmet KAYAOĞLU, <i>İslâm Ülkelerinin Yakın Tarihi</i> . . .	199
Dr. Ethem Ruhi FİĞLALİ, <i>Hâriciliğin Doğuşuna Tesir Eden Bazı Sebepler</i>	219
Hüseyin AYDIN, <i>Niçin İslâm Felsefesi Vardır?</i>	249
Mustafa SABRÎ-Prof. Dr. Hüseyin ATAY, <i>Vahdet'ül-Vucud</i>	257
Prof. Dr. M. Yusuf MUSA, <i>Tâbi'ilerin Fıkıh Anlayışları</i> (Çeviren: Dr. Abdulkadir ŞENER).	275
Fauzi M. NAJJAR, <i>Fârâbi'nin Siyasi Felsefesi ve Şiilik</i> (Çeviren: Mehmet DAÇ)	293
Abdu'l-Fettâh Ebû GUDDE, <i>Halk'ı Kur'an Meselesi</i> (Çeviren Mücteba UĞUR).	307
Jean DELAY-Pierre PİCHOT, <i>Psikolojinin Tanımları. Metodları ve Komşu Disiplinlerle İlgileri</i> (Çeviren Erdoğan FIRAT).	323

PROF. MUHAMMED B. MUHAMMED TAVÎR ET-TANCI

Fas Krallığının Tetuan ilinin Vadrâs kasabasında 1918 yılında doğmuş; ilk ve orta tahsilini Tanca'da yapmıştır. Yedi yıllık el-Karaviyyîn Üniversitesinden mezun olduktan sonra Tetuan'daki el-Ma'hadü'd-Dinî'de öğretim görevine atanmış; 1939 yılında yeniden tahsil hayatına atılıp 1943 de Kahire Fuad Evvel Üniversitesini, 1945'te de Kahire Pedagoji Enstitüsünü bitirmiştir.

1953 yılında Türkiye'ye davet edilmiş ve 1962 yılına kadar A.Ü. İlahiyat Fakültesi İslâm Felsefesi ve İslâm Mezhepleri Tarihi Kürsüsü Profesörlüğünde bulunmuştur.

1962-1965 yılları arasında Rabat Üniversitesi Edebiyat Fakültesinde Arap Dili ve Edebiyatı, el-Karaviyyîn Üniversitesinde de İslâm Mezhepleri okutmuştur. Bu görevler yanında «Te'lif, Tercüme ve Neşriyat İşleri Genel Müdürlüğü»nde bulunmuştur.

1965 yılında tekrar Türkiye'ye davet edilmiş ve 1970 yılına kadar İstanbul Yüksek İslâm Enstitüsü'nde Kelâm ve İslâm Mezhepleri Tarihi dersleri ile İ.Ü. Edebiyat Fakültesinde Arap Dili ve Edebiyatı derslerini okutmuştur.

1970-1971 Öğretim yılında İslâm Dini ve Mezhepleri Tarihi Kürsüsü Profesörlüğüne tayin edilerek tekrar Fakültemize dönen Prof. Muhammed Tavit Tanci, 1973 yılında T.C. uyuşuna geçmişti.

Fakültemizdeki görevinin yanı sıra 1970-1971 öğretim yılından bu yana İ.Ü. Edebiyat Fakültesinde ve içinde bulunduğumuz 1974-1975 ders yılının başından beri de A. Ü. Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesinde Arap Dili ve Edebiyatı derslerini okutuyordu.

Prof. Muhammed Tavit Tanci 29.12.1974 Pazar günü geçirdiği bir kalp krizi sonunda İstanbul'daki evinde vefat etti.

ESERLERİNDEN BAŞLICALARI:

- 1 - İbn Haldûn, et-Ta'rif bi'bni Haldûn ve Rihletuhu Garban ve Şarkan, Mısır 1951 (İbn Hâldun'un otobiyografisi).
- 2 - Muhammed el-Humeydî, Cezvetu'l-Muktebes, 1953.
- 3 - İbn Haldun, Şifâu's-Sâil li-Tehzîb'l-Mesâil, İst. 1958 (A.Ü. İlähiyat Fak. Neşr.)
- 4 - Ebû Reyhan Muhammed el-Birûnî, Tahdîdu Nihâyatî'l-Emâkin li-Tashîhi Mesâfâtî'l-Mesâkin, Ankara 1962.
- 5 - el-Munzirî, Erbeûne Hadîsen, Rabat 1962.
- 6 - et-Tayalisi, Kitâbu'l-Mukasere inde'l-Muzâkere, İst. 1956
- 7 - Fuzulî, Matlau'l-İtikâd fi-Mârifeti'l-Mebde've'l-Meâd, Ankara, 1962.
- 8 - Abû Hayyan et-Tevhidî, Ahlâku'l-Vezîreyn, Şam Arap İlim Akademisi neşriyatı, 1965
- 9 - Kâdi İyad, Tertîbu'l Medârik, C. I, Rabat 1965.
- 10 - Kâdi İyâd, el-l'âm bi-Hudûdi Kavâidi'l-İslâm, Fas Umum Vakıflar Bakanlığa neşriyatı.

MAKALELERİNDEN BİR KISMI:

- 1 - Ebû Mansûr el-Mâturidî, A.Ü. İlähiyat Fak. Dergisi, I-II, 1955.
- 2 - Kitâbu'l-İbâne an-Mezhebi Ehli'l-Adl, A. Ü. İlähiyat Fak. Dergisi, III-IV, 1955.

- 3 - Şehristânî'nin Kitâbu'l-Milel ve'n-Nihal'i, A.Ü. İlahiyat Fak. Dergisi, I, 1956
- 4 - Muhammed İbn Olma Mala, al-Andalus (Revista de las Ascelas de Estudios Arabes de Madrid y Granada), Vol, XIX, Fasc 2, 1954.
- 5 - et-Taârik ve'l Elhânu'l-Musikiyye fi'l-Mağrib ve'l-Endelus, Mecelletu'l-Ebhâs, Beyrut 1968.
- 6 - Gazzâliye Göre Kur'an'ın Tefsiri, A.Ü. İlahiyat Fak. Dergisi, I-IV, 1957 (Mecelletu'l Beyyine, Rabat'ta da neşrolunmuştur.)
- 7 - Şehristânî, İslâm Ansiklopedisi, C. XI, İst. 1968

ÜZERİNDE ÇALIŞMAKTA OLDUĞU ESERLER:

- 1 - İbnu'n-Nedîm, el-Fihrist.
- 2 - İbn Haldûn, Mukaddime.
- 3 - Kâdî İyâd, Kitâbu'l-Gunye (Kâdî İyâd'ın hocalarının biyografileri).
- 4 - İbn Atıyye, Fihrist (Şuyûh-u İbn Atıyye).
- 5 - İslâmiyette Resim.